

Memorial 2002:26

Val av nämndemän

Antalet nämndemän för brottmål m m skall i Stockholm vara 606.

Enligt rättegångsbalkens 1 kap. 3 § består tingsrätt vid huvudförhandling i brottmål av en lagfaren domare och tre nämndemän. Om det behövs med hänsyn till målets omfattning eller någon annan särskild omständighet, får ytterligare en nämndeman sitta i rätten. Inträffar förfall för nämndeman sedan huvudförhandling påbörjats, är rätten domför med två nämndemän.

I en särskild lag om unga lagöverträdare är stadgat att mål mot någon som inte har fyllt 21 år ska om det inte möter hinder nämndemän anlitas som, med avseende på intresse och fallenhet för arbete med unga lagöverträdare, är särskilt lämpade för uppgiften.

Enligt äktenskapsbalken och föräldrabalken skall tingsrätten även i vissa mål av familjerättslig natur, som t ex äktenskapsmål och mål om faderskap och underhåll bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän.

Nämndemännen skall väljas av kommunens fullmäktige för en tid av fyra år. Valbar är en myndig svensk medborgare, som är folkbokförd inom kommunen. Vid val av nämndemän skall eftersträvas att nämndemannakåren får en allsidig sammansättning med hänsyn till ålder, kön och yrke. Lagfaren domare, befattningshavare vid domstol, åklagare, polisman eller advokat eller den som eljest har till yrke att föra andras talan inför rätta får inte vara nämndeman. Ingen får samtidigt vara nämndeman i hovrätt och tingsrätt. Den som fyllt 60 år eller uppger något giltigt hinder är inte skyldig att ta emot uppdrag som nämndeman. Den som har avgått som nämndeman är inte skyldig att ta emot nytt uppdrag förrän efter fyra år. Rätten prövar självantaganden om behörighet. Visar nämndemannen giltigt hinder får rätten entlediga honom. Upphör en nämndeman att vara valbar eller behörig, förfaller uppdraget. Avgår nämndeman under tjänstgöringstiden, utses ny nämndeman för återstående tid.

Valet skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många väljande som motsvarar det tal, vilket erhålls, då samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt föreskrivet.

Nämndemännens tjänstgöringsskyldighet beräknas uppgå till i genomsnitt ca 10-15 sammanträdesdagar per år. Tingsrätten fördelar tjänstgöringen mellan nämndemännen efter samråd med dem. Nämndeman åtnjuter dagarvode med 300 kronor för varje sammanträdesdag. Dessutom kan nämndeman som har inkomstförlust på grund av uppdraget få tilläggsbelopp för den del av inkomstbortfallet som ej täcks av arvodet. Arvodet och eventuellt tilläggsbelopp får tillsammans ej överstiga 1 000 kr. Reseersättning och traktamente betalas enligt de bestämmelser om reseförmåner som enligt kollektivavtal gäller för statstjänstemän i allmänhet.

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige väljer 606 nämndemän för åren 2003 -- 2006.

Stockholm den 27 november 2002

På kommunstyrelsens vägnar:

ANNIKA BILLSTRÖM

Yvonne Modén